

CERCETĂRI APLICATIVE ASUPRA POSIBILITĂȚILOR DE PROIECTARE A COLECȚIEI VESTIMENTARE CU ELEMENTE TRANSFORMABILE ȘI DETAȘABILE

Anna PALAMARCIUC

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Articolul dat conține informații privind istoria apariției îmbrăcăminte transformabile, particularitățile de proiectare a îmbrăcăminte transformabile: metode și principii de transformabilitate, produse transformabile în colecțiile designerilor contemporani, aspecte de valorificare din punct de vedere economic, inovativ, cât și impactul sociouman asupra acestor produse, precum și cercetări aplicative asupra posibilităților de proiectare a îmbrăcăminte transformabile, modele propuneri.*

Cuvinte cheie: *îmbrăcăminte transformabilă, vestimentație, metode, procedee.*

1. Introducere

Garderoba fiecărui om se completează mereu cu haine și accesorii noi. De regulă asta se întâmplă datorită evoluției modei, apariția formelor și elementelor noi în vestimentație.

În mod generalizator, *transformabilitatea* – reprezintă proprietatea de transfigurare, schimbare a formei, utilizată des în proiectarea îmbrăcăminte. *Îmbrăcăminte transformabilă* reprezintă, respectiv, produsul vestimentar cu capacitate sporită de a asigura, în cazul unei singure piese vestimentare, variații de siluetă, formă, stil, precum și, în unele cazuri, poli-funcționalitatea acesteia. Totodată, îmbrăcăminte transformabilă permite „emanciparea” creativă și experimentală a designerilor de a dezvolta idei noi, care devin realitate, transfigurându-se deja ca haină obișnuită a garderobei noastre. Astfel de abordare a proiectării îmbrăcăminte este capabilă să satisfacă cerințele actuale ale consumatorului cu un stil activ de viață care, în același timp, este foarte actual și din punct de vedere ecologic și economic, deoarece permite economisirea de resurse materiale și bani. Astfel, principiul transformării are la bază crearea îmbrăcăminte pentru diferite destinații care îndeplinește diferite funcții. Procesul de schimbare și transformare poate să poarte un caracter infinit. Produsele transformabile nu devin plictisitoare, iar perioada lor de exploatare se prelungește semnificativ.

Dacă vom analiza îmbrăcăminte transformabilă din punct de vedere economic, ea poate să devină profitabilă atât consumatorului, cât și producătorului. Consumatorul, cumpărând o haină transformabilă, eventual, se asigură cu câteva produse similare ca formă, culoare, însă diferite ca sortiment și funcționalitate.

Cu ajutorul produselor transformabile omul poate să-și varieze look-ul stilului pe perioada unei zile întregi: doar cu o simplă acțiune de transformare poate schimba cu ușurință forma, silueta, imaginea, destinația.

2. Scurt istoric privind apariția îmbrăcăminte transformabile

În scopul de a defini prototipuri istorice și perspectivele de dezvoltare a sortimentului modern de îmbrăcăminte transformabilă, a construcțiilor, metodelor și mijloacelor de transformare, a fost efectuată o analiză a costumelor istorice. Analiza informațiilor obținute din studiul literaturii, relatează că: în costumele istorice au fost utilizate o mare varietate de tipuri de transformare a formei vestimentare care permite selectarea a mai multe perioade caracteristice ale dezvoltării îmbrăcăminte transformabile, strâns legate de modificarea construcțiilor îmbrăcăminte și materialelor folosite. Timp de secole, sau format anumite metode și soluții constructive și tehnologice de realizare a compoziției îmbrăcăminte transformabile și elementele sale componente.

Deja în perioada inițială de dezvoltare a prototipurilor de îmbrăcăminte, care a durat până în al V-lea mileniu î.Hr., când erau utilizate materiale numai naturale (piei de animale, coaja, fibre vegetale, etc.) se atestă primele interpretări ale transformabilității prin fixarea acestora în diferite moduri pe diferite zone ale corpului. Următoarea perioadă de dezvoltare a îmbrăcăminte transformabile este apariția îmbrăcăminte croite. Această etapă se caracterizează prin piese de îmbrăcăminte detașabile, vestimentația era compusă din mai multe elemente de produs cum ar fi mâneci, gulere, părți a pantalonilor etc. care erau unite prin diferite metode: fibule, agrafe etc [3]

3. Metode și principii de transformabilitate în vestimentație

În decursul a mai multor secole au fost elaborate un șir de procedee constructiv-tehnologice și soluționări compoziționale în transformarea hainelor și a elementelor acestora fapt care permite o clasificare de metode și procedee de transformabilitate a îmbrăcăminteii.

Transformabilitatea, ca principiu, se poate configura în mai multe aspecte:

- ✓ *Polifuncțională: transfigurarea unei forme în alta, cu schimbarea destinației produsului.*
- ✓ *Transformarea detaliilor în interiorul formei.*

Metode de transformare în vestimentație sunt:

a) *Metoda combinatorică* (fig. 1) – este una dintre cele mai des utilizate metode de modelare și creare a formei. Reprezintă un proces de combinare a diferitor forme și elemente, care asigură crearea unor sisteme combinatorice geometrice, constructive, de culoare etc. În cautarea elementelor combinatorii trebuie să fie abordate următoarele sarcini-cheie: unicitatea, valoarea decorativă și estetică. Elementele decorative combinatorice trebuie să se potrivească și să se înscrie în orice structură, să fie parte integrantă a compoziției. Combinatorica operează cu anumite principii de combinare, permutare, grupare, rotire, organizare ritmică etc. Fundamental în crearea și controlul asupra proceselor de combinatorică stă următorul principiu: întotdeauna trebuie să existe statica și dinamica, și sau transformarea. La baza creării trebuie să fie ideea, concepția și schița.

Principalele procedee combinatorice sunt:

- ✓ Permutarea unor părți sau a elementelor din întreg;
- ✓ Crearea unor combinații de elemente conform calităților specifice lor;
- ✓ Modificarea unor elemente care formează un întreg;
- ✓ Modificarea elementelor de bază (detalii volumetrice și geometrice);
- ✓ Schimbarea materialului, facturii, culorii;

Metoda combinatorică în prezent este esențială în procesul de proiectare a îmbrăcăminteii. Aceasta include în sine: metoda modulară, transformarea, cinetismul, îmbrăcăminte croită dintr-o bucată țesătură. Combinatorica permite designerului de a îmbunătăți activitățile sale în două direcții: crearea unor construcții noi, varierea cu elementele de bază.

b) *Metoda modulară* (fig. 2) - Presupune metoda de proiectare în designul industrial și este cea mai înaltă formă de activitate în domeniul standartizării. Această metodă promovează armonizarea elementelor structurale ale produselor. Detașarea sau atașarea cu ajutorul nodurilor, fermoarelor, copcilor etc. a detaliilor unificate și integrarea lor în diverse combinații permit modificarea construcțiilor astfel ca un produs poate fi transformat ușor în altul. Principiul de bază al metodei modulare este varietatea designului de produse obținute formate în urma utilizării minime de module. Metoda modulară de proiectare presupune o complectitudine constructivă, tehnologică și funcțională. Modulul în sine poate fi un produs propriu-zis finisat sau parte integrantă a produsului.

Procedeele de modificare a formei prin metoda modulară sunt:

- ✓ Modificarea formelor mici în forme mari și invers Această metodă presupune adăugarea sau înlăturarea modulelor;
- ✓ Modificarea formelor simple în forme complicate;
- ✓ Schimbarea formei în dependență de destinația produsului.

c) *Metoda croirii dintr-o bucată de țesătură* (figura 3) – La folosirea metodei date se folosește bucăți de țesătură care după metoda răsucire – dezhărucire se înfășoară în jurul corpului pentru a forma unul sau mai multe tipuri de îmbrăcăminte dintr-o bucată de țesătură. Avantajul principal al metodei este simplitatea croielii care amintește o figură geometrică și nu necesită măsurări antropometrice concrete iar tehnologic este foarte ușor de prelucrat. Necătând la faptul că are o croială simplă fiecare purtător își poate crea propriile sale variante de transformare pentru diferite destinații și ocazii fiind mereu individual și irepetabil.[4]

d) *Metoda cinetică sau cinetismul* (fig. 4) - Cinetism- (din greacă kinetiko' aduce mișcare) este o metodă de transformare combinată la baza caruia stă ideea mișcării formei. Cinetismul constă în crearea dinamică a formei, decorului, desenului pe țesătură etc. Cinetica prevede atât mișcarea formei întregi cât și mișcarea detaliilor componente ale acesteia. Ideea de forme mișcatoare aparține constructiviștilor ai avangardului sovietic anii 1910-1920 V.Tatlon, K.Melnicov, A.Rodcenco etc.

În Europa anii 1920-1960 ideea cineticii au dezvoltat-o L.Mohoi-Nadi, M.Diușan, R. Coto, N.Șofer etc. În designul vestimentar metoda cineticii se utilizează tot mai larg mai ales în defileurile profesionale, formele transformabile care se conduc cu ajutorul mâinii, aerului sau a motoarelor speciale, în dinamica transformării detaliilor îmbrăcăminteii, în utilizarea obiectelor cu lumini, fibre optice, pentru lumini auxiliare, detalii de costum, desen pe țesătură care se rotesc sau se mișcă.

Fig 1. Metoda Combinatorică
Colecția Maison Martin Margiela

Figura 2. Metoda modulară
Colecția Red Hourani

Figura 3. Metoda Croirii dintr-o bucată
de țesătură Colecția Ksimea Valero

Figura 4. Metoda CINETICĂ
Colecția Inerția Husein Chalayan

Principii de transformare a formei vestimentare:

- ✓ *Lărgire – comprimare* presupune întinderea sau comprimarea unui detaliu sau a întregului produs care se bazează pe auto-reglare în dependență de dinamica de mișcare a corpului.
- ✓ *Atașare – detașare* presupune atașarea și detașarea a unor părți sau detalii de produs.
- ✓ *Reglare-fixare* presupune mărirea sau micșorarea volumului sau a formei produsului.
- ✓ *Suflecare-desuflecare* constă în schimbarea construcției elementelor de bază prin răsucirea diferitor detalii de îmbracaminte cum ar fi pantalonii, mîneci, fuste, rochiile etc.
- ✓ *Inlocuirea detaliilor* presupune schimbarea unor detalii de îmbracaminte cu altele, astfel ca detaliile de bază să rămână neschimbate.
- ✓ *Plasare-aplicare* presupune deplasarea unor detalii de produs la altul, ținînd cont de asortarea corectă a detaliilor constructive după formă, culoare, factura materialului.
- ✓ *Combinarea* este un principiu de creare a diferitor tipuri de compleuri de îmbracaminte obținute prin combinarea diferitor elemente, detalii, accesorii sau chiar produse întregi.
- ✓ *Întoarcerea* este un principiu ce presupune lărgirea variantelor de obținere a imaginii exterioare a produsului obținute prin întoarcerea produsului pe față și dos.

4. Produse transformabile în colecțiile designerilor contemporani.

Actualmente produsele transformabile ocupă un loc important în colecțiile vestimentare a designerilor remarcabili ca: Husein Chalayan, Maison Martin Margiela, Red Hourani, Yohji Yamamoto, Rachel Roy, Emami, Peny Black, Yuima Nakazato, Ynvois, Asher Levin, Ying Gao etc.

5. Cercetari aplicative – modele propuneri de produse vestimentare cu elemente transformabile și detașabile

Analiza studiului transformabilității spune că îmbracamîntea transformabilă este destinată pentru oamenii care duc un mod de viață dinamic caracterizat prin permanentă schimbare a proceselor funcționale. Astfel sa creat o colecție din 3 modele formată din 2 jachete, 1 palton, 2 rochii, un cardigan și o pereche de pantaloni care pot fi ușor adaptate pentru diferite destinații și ocazii [5]. La detașarea atașarea elementelor costumelor se pot obține o diversitate de variante de îmbrăcare destinate pentru orice destinație fie aceeași ținută de zi sau ocazie. Colecția de modele se bazează pe principiul transformării prin îmbinarea metodei combinatorice și modulare care presupune: Permutarea unor părți sau a elementelor din întreg, crearea unor combinații de elemente și produse care fac parte dintr-un ansamblu, modificarea unor elemente care formează un întreg, atașarea detașarea unor detalii de la produs, schimbarea elementelor produselor în dependență de destinație. În continuare se prezintă caracteristica modelelor elaborate:

Modelul 1 - ansamblu de îmbracamîntă format din tunică din tricot și palton din cașmir pentru femei de siluetă dreaptă. Paltonul de croială dreaptă cu mîneci de răscoială patrată detașabile fixate cu copci și gulere de tip șal suprapuse unul peste altul prelucrate cu fermoar care se transformă din forma de bază în cîteva variante derivate în funcție de gustul și destinația purtătorului. (fig. 5)

Modelul 2- prezintă ansamblu de îmbracamîntă format din 3 produse rochie de din tricot pînă la genunchi de siluetă semiajustată cu fermoar la spate, cardigan din tricot buclat de lungime maxi de siluetă dreaptă, și jachetă în combinație cu din cașmir de siluetă dreaptă. Jacheta cu gulere de tip ștei înalte care au proprietatea de a se transforma cu ajutorul fermoarului și mîneci detașabile care transformă jacheta în vestă precum și 2 detalii decorative detașabile care diversifică un singur model în mai multe imagini diferite. (fig. 6).

Modelul 3 – prezintă ansamblu de îmbrăcăminte constituit din piese vestimentare pantaloni ajustați de din tricot și jachetă de siluetă dreaptă din cașmir cu mâneci din tricot buclat cu detaliu aplicat detașabil la față, cu fermoar la spate și guler înalt, suprapusă cu o vestă detașabilă din cașmir fixată cu copci, care cu ajutorul fermoarelor se transformă în glugă. (fig 7)

Fig. 5 variante de transformare modelul 1

Fig. 6 Variante de transformare modelul 2

Fig. 7 Cîteva variante de transformare modelul 3

6. Concluzie

Cercetările aplicative și-au atins scopul principal valorifind acest tip de îmbrăcăminte datorită proprietăților sale de a răspunde la cerințele tot mai exigente ale purtătorilor, care doresc ca haina să îmbine în sine mai multe caracteristici, cum sunt cele funcționale pentru diferite destinații, estetice pentru că fiecare vrea să fie unic și irepetabil, economice pentru ca fiecare vrea să investească cât mai puțin dar să se bucure pe deplin. Astfel în rezolvarea acestei probleme s-a elaborat colecția cu elemente transformabile și detașabile care îmbină cele 3 caracteristici. Beneficiul principal este: investind odată în așa tip de produs obții împreună cu un singur ansamblu încă cîteva derivate care ușor se pot schimba din una în alta. Această direcție ia amploare în toate țările lumii.

Bibliografie

1. Данилова О.Н., Шеромова И.А., Еремина А.А. ” *Методическое обеспечение учебного процесса* ” :<http://abc.vvsu.ru/Books/arhitektonika/page0006.asp>
2. Лангенбург А. Хусейн Чалаян. “ *Новый мистик моды* ”. http://www.be-in.ru/people/396_hussey_n_alayan_noviy_mistik.
3. Шамухитдинова Л., Чурсина В., Камилова Х. ” *Анализ исторических прототипов способов морфологической трансформации одежды* ” <http://www.sanat.orexca.com/rus/archive/3-02/design.shtml>.
4. Рузайкина Г.П. *Трансформируемая Одежда Из Трикотажа* http://www.amursu.ru/attachments/article/9525/N57_26.pdf.
5. Palamarciuc Anna, *Cercetări aplicative asupra posibilităților de proiectare a colecției vestimentare cu elemente transformabile și detașabile* // Teza de Master, UTM, 2016.